

РЕЦЕНЗІЇ

Р. А. Калюжний,
доктор юридичних наук, професор

РЕЦЕНЗІЯ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК «РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ»

На сучасному етапі державно-правового розвитку в Україні одним із напрямів формування правової держави є вдосконалення адміністративно-процесуального законодавства, яке дозволяє їм громадянам реалізувати свої права і свободи та ефективно використовувати адміністративно-процесуальні форми їх захисту.

До цього часу немає достатньо обґрунтованої системи в прийнятті адміністративно-правових актів органами державної виконавчої влади, не вироблено та не прийнято ефективних процедур щодо їх розроблення, проектування, прийняття та введення в дію. На законодавчому рівні ці відносини дотепер є недостатньо врегульованими і потребують як подальшого розвитку правових інститутів адміністративного процесу, так і спрямування діяльності органів державної влади і державних службовців на забезпечення прав і свобод громадян України та інших суб'єктів адміністративно-правових відносин.

Саме цим актуальним проблемам подальшого розвитку адміністративного процесу в Україні присвячений рецензований посібник.* У ньому розглядаються поняття і зміст адміністративного процесу та сучасний його стан в Україні, структура та основні напрями розвитку адміністративно-юрисдикційного процесу, а також оновлення та систематизація принципів адміністративного процесу.

На підставі аналізу різних підходів до визначення поняття адміністративного процесу в роботах вчених-адміністративістів автори дійшли висновку, що адміністративний процес – це врегульований адміністративно-процесуальним правом порядок застосування норм матеріального адміністративного права, а в деяких випадках і певних норм інших галузей права.

В роботі наголошується на об'єктивному існуванні такого виду адміністративно-процесуального провадження, як вирішення індивідуальних адміністративних справ, а також наявність недостатньої врегульованості адміністративно-процесуальним правом цього виду провадження.

Автори обґрунтовано визначають, що пріоритетне значення в сучасний період розвитку держави в адміністративному юрисдикційному процесі набуває позасудовий та судовий захист прав і свобод людини та громадянина, а поглиблене регулювання окремих видів провадження в справах щодо розгляду скарг як в органах виконавчої влади, так і в адміністративних судах, надає змогу надійно захистити права і свободи людини та громадянина.

Заслуговує на увагу аналіз авторами принципів адміністративного процесу, а саме таких, як верховенство права, законність, прозорість адміністративного процесу, поєднання інтересів особи і суспільства, а також ряду інших.

Особливу увагу в посібнику приділено вдосконаленню правового регулювання окремих видів адміністративних проваджень, зокрема процедури прийняття адміністративно-правових нормативних актів, провадження щодо вирішення адміністративних справ за заявами та прийняття індивідуальних адміністративних актів, вдосконалення правового регулювання проваджень щодо вирішення справ за скаргами, а також оновлення правового регулювання провадження в справах про адміністративні правопорушення.

* Реформування адміністративного процесу в Україні: навч. посіб. / Беззубов Д.О., Заросило В.О., Подоляка С.А. та ін. – К.: «МП Леся», 2015. – 144 с.

Аналіз діючих нормативно-правових актів дав змогу авторам обґрунтувати пропозиції щодо прийняття адміністративно-правового акта, даються пропозиції щодо його структури, вимоги до назви, розділів, глав і статей. Підтримується також пропозиція про необхідність прийняття Адміністративно-процедурного кодексу України, проекти якого підготовлені робочою групою Кабінету Міністрів України та Центром політико-правових реформ, а також висловлюються пропозиції щодо формулювання окремих його статей та положень.

Заслуговує уваги пропозиція авторів про те, що адміністративні суди повинні бути правозахисними по відношенню до громадян, і вони не повинні мати права притягувати їх до відповідальності. До їх компетенції доцільно було б також долучити розгляд скарг і звернень на постанову по справі про адміністративні правопорушення. У роботі також робиться висновок про доцільність закріплення в Адміністративно-процесуальному кодексі двоступінчатості оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, посадових осіб спочатку до органу, вищого за рівнем компетенції, а потім – до адміністративного суду.

Рецензована робота присвячена дослідженню лише найбільш важливих, вузлових питань, пов'язаних із її створенням, і не охоплює повної моделі адміністративного процесу в Україні, розробка якого потребує об'єднання зусиль більш широкого кола вчених-адміністративістів.

Взагалі навчальний посібник «Реформування адміністративного процесу в Україні» справляє позитивне враження, оскільки у ньому авторам вдалося розкрити основні та найбільш актуальні інститути адміністративного процесуального права України.

Зазначене вище дозволяє вважати, що рецензована робота буде корисною як студентам юридичних навчальних закладів, так і фахівцям у галузі права. Сформульовані й обґрунтовані у роботі висновки та положення стануть у нагоді як науковцям, так і працівникам органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.